

COLLEGE VAN TOEZICHT

ADVOCATUUR

TUSSENTIJD'S VERSLAG 2016

COLLEGE VAN TOEZICHT
van de Nederlandse orde van advocaten

Inhoudsopgave

1. Inleiding en leeswijzer	4
2. Taak van het college van toezicht	5
2.1 Wettelijke taak en bevoegdheden	5
2.2 Samenstelling van het college van toezicht	5
3. Werkplan 2016	6
3.1 Algemeen; toezichtkader	6
3.2 Toezichtthema's voor 2016	6
4. Werkzaamheden en werkwijze	8
4.1 Algemeen	8
4.2 Bezoeken aan de dekens	8
4.3 Overleg met stakeholders en betrokkenen bij het toezicht	9
4.4 Signalen van rechtzoekenden en anderen	9
5. Bevindingen	11
5.1 Inleiding	11
5.2 Bezetting van de bureaus van de orden van advocaten	11
5.3 Risico-gestuurd toezicht en kantoorbezoeken	11
5.4 Verkrijging van signalen van ketenpartners en andere betrokken partijen	12
5.5 Toezicht op de naleving van de Wwft	12
5.6 Uniformering van de klachtbehandeling	13
5.7 Uniformering van de verantwoording in de jaarverslagen	13
5.8 Bestuursrechtelijke handhaving	14
5.9 Toezicht op de kwaliteit van de dienstverlening	15
6. Vooruitblik	15
7. Bijlage	16
7.1 Vragenlijst bezoekreunde aan de dekens	16

1. Inleiding en leeswijzer

Het college van toezicht heeft ervoor gekozen om ook dit jaar tussentijds verslag te doen van zijn werkzaamheden.

Het verslag is bedoeld voor betrokkenen en belangstellenden binnen en buiten de advocatuur. De wetgever heeft het college immers ingesteld om met een onafhankelijke blik van buiten te kijken naar het toezicht op advocaten en de klachtbehandeling door de dekens. Dat geeft ook de verantwoordelijkheid om inzicht te geven in het eigen handelen en in de bevindingen waar dat toe heeft geleid. Het college merkt in zijn contacten dat externe betrokkenen hun ervaringen met het optreden van advocaten en dekens graag delen. Zij laten ook blijken belang te hechten aan het college en zijn werkzaamheden te volgen. Daarom wil het college met dit verslag aan een ieder laten zien wat hij dit jaar tot nu toe heeft gedaan (hoofdstuk 4).

Met name voor de lezers buiten de balie opent het verslag met een beknopte weergave van de wettelijke taak en bevoegdheden van het college (hoofdstuk 2). Daarna volgt een samenvatting van de normen die het college voor de taakuitoefening van de dekens hanteert - ook op te vatten als het toezichtkader -, en van zijn eigen toezichtthema's voor dit jaar (hoofdstuk 3). Wie meer wil lezen over deze onderwerpen, kan daarvoor onder andere terecht in het Jaarverslag 2015 en het Werkplan 2016, beide te vinden op onze website www.collegevantoezichtnova.nl/publicaties.

Het college dient zelf ook doeltreffend te opereren. Daarom beschrijft het college zijn voornaamste bevindingen uit de eerste helft van 2016 (hoofdstuk 5). Door dat nu te publiceren, kunnen de dekens daarmee rekening houden bij hun verdere werkzaamheden dit jaar. Het gaat daarbij zowel om hun werkwijze in het eigen arrondissement als om hun werkzaamheden in het kader van het dekenberaad. Zo kunnen de dekens op onderdelen hun toezicht aanscherpen en/of meer eenheid brengen in de wijze waarop zij het toezicht uitoefenen en klachten behandelen. In zijn jaarverslag zal het college een meer omvattend beeld schetsen van zijn bevindingen over het toezicht en de klachtbehandeling.

Tot slot benoemt het college kort enkele specifieke activiteiten of aandachtspunten voor de rest van het jaar. Zijn toezichtthema's voor volgend jaar zal het college vaststellen in een later uit te brengen werkplan voor 2017.

Het college van toezicht van de Nederlandse orde van advocaten,

mr. B.J.R. van Tongeren, voorzitter
mr. R.J. Hoekstra
mr. J.M.A.M. de Wit

Den Haag, 13 september 2016

2. Taak van het college van toezicht

2.1 Wettelijke taak en bevoegdheden

Het college van toezicht is een onafhankelijk orgaan van de Nederlandse orde van advocaten (NOvA)¹. Het college heeft tot taak om toe te zien op de werking van het toezicht op advocaten en de behandeling van klachten over advocaten door de lokale dekens.

De dekens van de elf orden van advocaten in de arrondissementen oefenen het toezicht op advocaten uit. Dit omvat tevens het toezicht op de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). De dekens zijn toezichthouder in de zin van artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht met de daarbij behorende bevoegdheden. Daarnaast hebben de dekens tot taak om klachten over advocaten te behandelen². Bij hen berust de eindverantwoordelijkheid voor het toezicht op advocaten en de behandeling van klachten over advocaten.

Dit betekent dat het college een vorm van systeemtoezicht uitoefent en kijkt naar het functioneren van het toezicht en de klachtbehandeling in algemene zin. Het college heeft geen taak of bevoegdheid om klachten over advocaten of over dekens te behandelen of te beoordelen. Wel heeft het college tot taak om beleidsregels vast te stellen voor het toezicht en de klachtbehandeling, die bindend zijn voor de dekens. Zo kan het college bijdragen aan een consistent toezichtbeleid.

Verder is het college van toezicht wettelijk bevoegd om het hof van discipline te verzoeken om een deken te schorsen in of te ontheffen van de uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling. Aan de jaarlijkse vergadering van een orde in het arrondissement kan het college verzoeken om de deken te ontslaan en in zijn plaats een andere deken te kiezen. De criteria voor deze verzoeken staan in de wet. De voorzitter van het college kan aanwijzingen geven aan een deken met betrekking tot de uitoefening van het toezicht, nadat hij de overige leden van het college van toezicht heeft gehoord.

2.2 Samenstelling van het college van toezicht

Het college van toezicht bestaat uit de deken van de algemene raad van de NOvA en uit twee leden die bij koninklijk besluit zijn benoemd, op voordracht van de minister van Veiligheid en Justitie. Die laatste twee leden mogen geen advocaat of (tucht)rechter zijn, en moeten ook overigens voldoen aan de vereisten van artikel 36b van de Advocatenwet. De deken van de algemene raad – meestal algemeen deken genoemd - is van rechtswege voorzitter van het college van toezicht. Als zodanig is hij het enige advocaat-lid van het college. Door deze wettelijke samenstelling is in het college een onafhankelijke blik van buiten op het toezicht van de dekens geïncorporeerd.

Het college bestaat naast mr. B.J.R. (Bart) van Tongeren, voorzitter, uit mr. R.J. (Rein Jan) Hoekstra en mr. J.M.A.M. (Jan) de Wit, leden.

Laatstgenoemden zijn lid van het college sinds de instelling per 1 januari 2015. Daarvoor was de heer Hoekstra tot zijn pensionering lid van de Raad van State, vervulde hij diverse functies bij de rijksoverheid en was hij enkele jaren advocaat. De heer De Wit was van 1998 tot april 2014 lid van de Tweede Kamer voor de SP. Hij was daarvoor ruim 25 jaar advocaat. De heer Van Tongeren is algemeen deken sinds 1 januari 2016 en vanaf dat moment ook voorzitter van het college van toezicht.

¹ De instelling, taken en bevoegdheden van het college zijn geregeld in de artikelen 36a, 36b, 45b tot en met 45f, 45h en 45i van de Advocatenwet.

² Artikelen 45a en 46c Advocatenwet en art. 24, zesde lid, Wwft.

3. Werkplan 2016

3.1 Algemeen; toezichtkader

Het college van toezicht heeft medio 2015 een beleidsregel vastgesteld voor de wijze waarop de dekens gebruik dienen te maken van hun bevoegdheden. Deze Algemene beleidsregel toezicht en klachtbehandeling³ houdt in dat de dekens het toezicht en de klachtbehandeling moeten uitoefenen op een onafhankelijke, zichtbare, effectieve en professionele wijze, die consistent is met de manier waarop de andere dekens deze taken uitoefenen. Verder dienen de dekens zich te houden aan hun eigen (beleids)regels en aan de diverse afspraken en handleidingen die zij in de afgelopen jaren in het dekenberaad hebben gemaakt of opgesteld. Daartoe behoren ook de afspraken van de dekens die zijn vervat in de jaarplannen van het dekenberaad⁴.

Het college toetst op de naleving van deze normen en afspraken. De beleidsregel beschrijft daarmee tevens het toezichtkader dat het college hanteert voor de taakuitoefening van de dekens.

3.2 Toezichtthema's voor 2016

In zijn Werkplan 2016 heeft het college van toezicht beschreven aan welke onderwerpen hij dit jaar specifiek aandacht wil besteden en wat hij in dat kader wil doen. Het betreft de volgende toezichtthema's:

- a. *Bezetting van de bureaus van de orden van advocaten*
Het college acht het voor een professioneel en effectief optreden van de dekens van belang dat zij beschikken over voldoende ondersteuning. Door de uitbreiding van hun taken sinds vorig jaar is er meer capaciteit en specialistische kennis nodig. Het college wil de dekens stimuleren om daarin te voorzien door samenwerking van de bureaus en gebruikmaking van gezamenlijke voorzieningen.
- b. *Risico-gestuurd toezicht*
De dekens hebben enkele risico's geselecteerd om risico-gestuurd toezicht te houden. Dit jaar bepalen de dekens hoe zij hun toezicht- en handhavingsmiddelen voor deze risico's inzetten. Het college houdt er zicht op dat de dekens de ontwikkeling en implementatie van een gestructureerd risico-gestuurd toezicht voortvarend aanpakken en spoort hen zo nodig daartoe aan.
- c. *Opvragen van financiële kengetallen van advocatenkantoren*
De dekens starten in 2016 een pilot met het opvragen van financiële kengetallen van advocatenkantoren. Zo willen zij een breder en meer structureel overzicht krijgen van eventuele problemen in de financiële basis en/of de financiële administratie van kantoren. Het college acht het van belang dat de dekens vroegtijdig signalen over dergelijke problemen ontvangen, en volgt de ontwikkelingen in de pilot nauwgezet om meer inzicht te krijgen in de effectiviteit van de toegepaste werkwijze.
- d. *Verkrijging van signalen van ketenpartners en andere betrokken partijen*
Voor het toezicht dienen de dekens op structurele basis informatie en signalen over advocaten te verkrijgen van partijen zoals rechters, OM, Raad voor Rechtsbijstand en IND. De dekens zijn in overleg met de Belastingdienst om ook van deze dienst informatie te verkrijgen. Het college

³ De beleidsregel is gepubliceerd op www.collegevantoezichtnova.nl/publicaties.

⁴ Het Jaarplan 2016 en eerdere jaarplannen van het dekenberaad zijn gepubliceerd op www.advocatenorde.nl.

besteedt meer aandacht aan de wijze waarop en mate waarin de dekens signalen verkrijgen van diverse ketenpartners en andere betrokken partijen.

- e. *Naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)*
Als advocaten bepaalde werkzaamheden verrichten, moeten zij op grond van de Wwft cliëntenonderzoek verrichten, eventuele ongebruikelijke transacties melden bij de Financial Intelligence Unit - Nederland (FIU) en aan een opleidingsverplichting voldoen. Het college wil meer inzicht krijgen in de controle op de naleving van de Wwft, waaronder de identificatie van Wwft-plichtige zaken, en zal de dekens aansporen om daar aandacht aan te blijven besteden. Ook zal het college gaan spreken met de FIU.
- f. *Criteria voor het indienen van dekenbezwaar*
Dekens kunnen ambtshalve een klacht tegen een advocaat indienen bij de tuchtrechter, in geval van overtreding van een voorschrift of als een advocaat bijvoorbeeld onvoldoende kwaliteit levert. Het college constateerde in 2015 dat de dekens in wisselende mate dekenbezwaren indienen en dat onduidelijk is welke criteria zij hanteren. Daarom wil het college de dekens stimuleren om criteria te formuleren en in die gevallen ook over te gaan tot het opstellen van een dekenbezwaar.
- g. *Uniformering van de klachtbehandeling*
In de Leidraad dekenale klachtbehandeling⁵ beschrijven de dekens de wijze waarop zij klachten over advocaten onderzoeken en behandelen. De dekens hebben een ruime mate van vrijheid om de klachtprocedure in te richten en kunnen van de Leidraad afwijken. Het college constateert op onderdelen structurele verschillen in de klachtbehandeling. Het college wil meer inzicht krijgen in de wijze waarop dekens klachten behandelen. Waar de behandeling onvoldoende consistent blijkt te zijn, vraagt hij de dekens om de klachtbehandeling te uniformeren. Dat geldt bijvoorbeeld bij het uitbrengen of formuleren van dekenstandpunten.
- h. *Uniformering van de verantwoording in de jaarverslagen*
Het college constateerde vorig jaar verschillen in de mate en wijze waarop de orden zich verantwoordden over het toezicht en de klachtbehandeling. Daardoor was niet op alle onderdelen een vergelijking mogelijk tussen de arrondissementen en met het voorgaande jaar. Het college vindt een goede registratie geen doel op zich, maar een voorwaarde om inzicht te kunnen geven in het toezicht door de dekens. Dat inzicht bevordert de consistentie van het toezicht en is ook van belang voor de zichtbaarheid van het werk van de dekens. De dekens maakten vanaf 1 januari 2015 afspraken over een meer geharmoniseerde registratie en startten de ontwikkeling van nieuwe kantoorautomatisering voor de bureaus van de orden. Het college wil bevorderen dat de dekens afspraken maken over eenduidige definities van veelgebruikte termen, op uniforme wijze hun activiteiten registreren en daarover verantwoording afleggen. Het college volgt nauwgezet de plannen voor de nieuwe kantoorautomatisering ten aanzien van de registratiemogelijkheden.

---

⁵ Deze Leidraad is gepubliceerd op de websites van de lokale orden van advocaten.

4. *Werkzaamheden en werkwijze*

4.1 Algemeen

Het college van toezicht komt eens in de drie weken bijeen. Dan verwerkt en bespreekt het college de informatie die hij verkrijgt van het dekenberaad, uit bezoeken die het college periodiek aan de dekens brengt, uit de jaarverslagen van de orden in de arrondissementen, van het dekenberaad en van de tuchtrechters, uit overleg met externe bij de advocatuur betrokken partijen, uit tuchtrechtelijke uitspraken en uit signalen van voornamelijk rechtzoekenden. Waar nodig laat het college zich nader informeren.

Verder overlegt het college eens in de twee maanden met de voorzitter van het dekenberaad. De huidige voorzitter is de deken van Zeeland – West-Brabant, mevrouw mr. E. van Empel. Doel van dat overleg is om informatie uit te wisselen tussen de dekens, verenigd in het dekenberaad, en het college. Het college wil tijdig op de hoogte worden gebracht van relevante ontwikkelingen in de onderscheiden arrondissementen waar de dekens werkzaam zijn. Dat is van belang om zo nodig proactief te kunnen optreden. Ook houdt het college met dit overleg zicht op de activiteiten van het dekenberaad en kan hij zich ervan vergewissen dat het dekenberaad effectief optreedt. Het college beschikt over de agenda's, verslagen en desgevraagd ook andere stukken van het dekenberaad, dat maandelijks vergadert. En hij ontvangt alle door de dekens gemaakte afspraken, handleidingen en vastgestelde (beleids)regels.

4.2 Bezoeken aan de dekens

In 2015 bracht het college twee keer een bezoek aan alle elf dekens en hun adjunct-secretarissen op hun bureaus. De eerste bezoekreide was bedoeld als kennismaking voor de kroonleden van het college, die daarmee een indruk kregen van de stand van het toezicht en de klachtbehandeling in alle arrondissementen. Vervolgens legde het college in het najaar in wisselende tweetallen vervolfbezoeken af. Daarbij werd de taakuitoefening door de dekens besproken aan de hand van rapportages over ieder arrondissement. In die rapportages gaf het college een gestructureerd overzicht van cijfers en andere gegevens, verkregen tijdens de introductiebezoeken en uit de jaarverslagen van de betrokken orde en van het dekenberaad over 2014. Waar mogelijk werden de cijfers vergeleken met die van de andere arrondissementen en met de cijfers over 2013.

Dit jaar maakte het college bij zijn bezoeken aan de dekens gebruik van een uniforme vragenlijst en een algemene vergelijkende rapportage, die vooraf aan de dekens waren toegezonden. De vragenlijst⁶ bestreek alle toezichtthema's van het college en de speerpunten van het dekenberaad voor 2016⁷. De vele specifieke vragen boden de mogelijkheid om onderwerpen uit te diepen. Het doel was om zicht te krijgen op de wijze van uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling in de verschillende arrondissementen, en de consistentie daarvan. Dat is de essentie van systeemtoezicht.

In de algemene vergelijkende rapportage voegde het college de cijfers samen van alle arrondissementen over het toezicht en de klachtbehandeling in 2015, en maakte daarbij tevens een vergelijking met 2014 en 2013. De vergelijking van de arrondissementen was mede mogelijk doordat de orden in hun jaarverslagen over 2015 op een geharmoniseerde wijze cijfermatige verantwoording

⁶ De vragenlijst is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

⁷ Deze speerpunten zijn opgenomen in het Jaarplan 2016 van het dekenberaad.

aflegden. Net als vorig jaar leverde de bespreking van deze vergelijking nuttige inzichten op, bijvoorbeeld over de hantering van bepaalde begrippen of wijze van registratie. De werkwijze met een uniforme vragenlijst structureerde de gesprekken en leverde het college veel informatie op. Niettemin zal het college onderzoeken op welke punten verbetering van de aanpak nodig is, gelet op zijn voortdurende streven naar een effectieve werkwijze.

4.3 Overleg met stakeholders en betrokkenen bij het toezicht

Om van meerdere kanten informatie te verkrijgen over het functioneren van het toezicht op advocaten en de klachtbehandeling heeft het college gesproken met diverse stakeholders van de advocatuur. Zo sprak het college in het afgelopen half jaar met (in chronologische volgorde):

- vertegenwoordigers van de Raad voor Rechtsbijstand;
- een lid van het College van procureurs-generaal;
- de directeur-generaal Rechtspleging en rechtshandhaving van het ministerie van V&J;
- leden van de vaste commissie voor V&J van de Tweede Kamer;
- de voorzitter van het hof van discipline; en
- vertegenwoordigers van de Financial Intelligence Unit - Nederland (FIU).

Met de Raad voor Rechtsbijstand en het College van procureurs-generaal sprak het college over de wijze waarop de verstrekking van signalen over advocaten aan de dekens verloopt. In de gesprekken met het ministerie en de Kamerleden bleek dat zij ook een groot belang hechten aan een goede uitwisseling van informatie met ketenpartners.

Het gesprek met de vaste commissie was gepland om te horen of de Kamerleden signalen ontvangen over het toezicht op of de behandeling van klachten over advocaten en zo ja, welke aandachtspunten zij op die gebieden zien. De Kamerleden waren geïnteresseerd om te horen hoe het college zijn eerste jaar als systeemtoezichthouder had ingevuld en welke bevindingen het college daarbij opdeed.

Met de voorzitter van het hof van discipline is gesproken over het dekenale onderzoek naar klachten, met name als er sprake is van een mogelijk gebrek in de kwaliteit van de door een advocaat geboden dienstverlening. Ook het innemen van een dekenstandpunt bij klachten en het indienen van dekenbezwaren kwam aan de orde.

Het college sprak met de FIU over de mate waarin advocaten zich bewust lijken te zijn van de reikwijdte en verplichtingen van de Wwft en een goede inschatting maken in hoeverre hun dienstverlening onder de Wwft valt. Tevens is gesproken over de contacten tussen de FIU en de dekens, het Kenniscentrum Wwft en beleidsmatig overleg met medewerkers van de unit Financieel toezicht van de NOvA, en de mogelijkheid van informatie-uitwisseling.

4.4 Signalen van rechtzoekenden en anderen

Ook dit jaar ontving het college van toezicht brieven en e-mails van burgers waarin zij hun ongenoegen uitten over de wijze waarop de deken hun klachten over advocaten heeft behandeld. Soms waren zij ook ontevreden over het optreden of een uitspraak van de tuchtrechter. Enkele keren schreven of belden ook advocaten naar het college, meestal over het toezicht.

Het komt ook voor dat de NOvA brieven en e-mails ontvangt met klachten over het toezicht en de klachtbehandeling door dekens. De NOvA stuurt deze brieven door aan het college van toezicht.

Deze berichten fungeren als signaal en kunnen een indicatie geven of de klachtbehandeling of het toezicht in een arrondissement of in het algemeen naar behoren functioneert. In zoverre zijn de signalen relevant voor het college bij de uitoefening van zijn taak als systeemtoezichthouder. Het gemelde kan aanleiding zijn voor het college om nadere informatie op te vragen, nader onderzoek te doen of bij zijn toezicht aandacht te besteden aan een specifiek onderwerp.

Tot 1 september 2016 ontving het college van toezicht berichten per post, e-mail of telefoon van in totaal 24 personen. Van hen klaagden 17 personen over het toezicht of de klachtbehandeling door deken, waarvan 6 personen zich vorig jaar al tot het college wendden met dezelfde of vergelijkbare signalen. De overige signalen vielen buiten de taak van het college van toezicht. Die signalen gingen over advocaten, de tuchtrechtspraak, een verzoek om toewijzing van een advocaat op grond van artikel 13 van de Advocatenwet of over bevoegdheden van de raden van de orde.

Het college van toezicht laat aan deze klagers weten dat hij geen wettelijke taak of bevoegdheid heeft om klachten over de handelwijze van advocaten of deken in individuele gevallen te behandelen. Het college heeft evenmin een taak ten aanzien van de tuchtrechtspraak door de raden van discipline en het hof van discipline; het college is geen appelinstantie voor klagers. Het college kan dan ook geen oordeel uitspreken over het voorgelegde geval. Dat is de reden dat het college spreekt over 'signalen'. Het gebruik van de (juridische) term 'klacht' zou verwarring geven of verwachtingen oproepen die het college van toezicht niet kan waarmaken. Meestal verwijst het college de brieven-schrijvers naar de deken (voor klachten over advocaten) of naar het hof van discipline (voor klachten over een deken)⁸.

Het college waardeert het dat burgers en advocaten hem signalen sturen, omdat deze nuttige informatie kunnen bevatten over de wijze waarop het toezicht en de klachtbehandeling plaatsvinden. Op deze wijze kunnen burgers en advocaten bijdragen aan het goed of beter functioneren van het toezicht op de advocatuur en de behandeling van klachten.

---

⁸ Ook op zijn website verschaft het college informatie over de instanties waar men klachten kan indienen tegen advocaten of tegen een deken (www.collegevantoezichtnova.nl/toezicht/klachten).

5. Bevindingen

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geeft het college een overzicht van zijn voornaamste bevindingen van het afgelopen half jaar. De meeste zijn gerelateerd aan de toezichtthema's uit het werkplan van het college. Het betreft een tussenstand, mede omdat de dekens op bepaalde onderdelen nog bezig zijn met een pilot of project of met het ontwikkelen van een aanpak. Dit geldt bijvoorbeeld voor de pilot nieuwe CCV en opvragen van financiële kengetallen van advocatenkantoren, de aanpak van het risico-gestuurd toezicht ten aanzien van de opdrachtbevestiging, de aanpak van toezicht op de civiele cassatieadvocaten en de afspraken over verkrijging van signalen van de Belastingdienst. De ontwikkelingen op die terreinen heeft het college daardoor nog niet inhoudelijk kunnen bezien.

5.2 Bezetting van de bureaus van de orden van advocaten

Het college constateert dat meerdere orden in 2015 of dit jaar hun bureaus hebben versterkt door nieuwe medewerkers aan te trekken. Sommige raden van de orden zijn in een gevorderd stadium van de werving van medewerkers.

Niettemin laat de bezetting op enkele bureaus nog te wensen over. Dat geldt bijvoorbeeld ook als de personele bezetting van een bureau op dit moment toereikend is, omdat de huidige deken veel werkzaamheden zelf verricht die ook door medewerkers kunnen worden voorbereid. Als een opvolgend deken voor een andere inzet of taakverdeling kiest, kan dit tot problemen leiden. Het is derhalve mede afhankelijk van de mate van inzet van een deken en de duur van zijn dekenaat of de bezetting op een bureau voldoende is. De dekens gaan in een profiel voor nieuwe dekens uit van een tijdsbeslag dat "in beginsel ligt tussen de 0,5 en 1,0 fte". Het college van toezicht meent dat de dekens moeten streven naar een inzet die op of nabij de 1,0 fte ligt, zeker gezien alle nieuwe taken en verantwoordelijkheden van de dekens. Het is geen wenselijke situatie als een deken structureel onvoldoende delegeert en uitvoerende werkzaamheden verricht die tot het takenpakket van het bureau horen.

5.3 Risico-gestuurd toezicht en kantoorbezoeken

Ten behoeve van het risico-gestuurde toezicht hebben de dekens in hun Jaarplan 2016 twee risico's aangemerkt als speerpunt:

- mogelijke financiële risico's binnen advocatenkantoren; en
- de schriftelijke vastlegging van de afspraken met een cliënt.

Deze risico's zijn bepaald in risico-identificatie-sessies in twee arrondissementen. Voor een deel besteden de dekens al aandacht aan deze risico's in de kantoorbezoeken die zij afleggen, in de CCV en – als het zich voordoet – in het kader van de klachtbehandeling. Voor het overige zijn de dekens nog bezig met de ontwikkeling van een gerichte aanpak van deze risico's.

Het college acht het wenselijk dat de dekens zich niet uitsluitend tot de geïdentificeerde risico's beperken. Een bredere aanpak zorgt ervoor dat het risico-gestuurde toezicht meer maatwerk en gericht kan zijn. In dat verband acht het college het van belang dat ook de andere orden risico-identificatie-sessies houden, zodat zij kunnen bepalen of er voor hun arrondissement specifieke risico's bestaan.

Het college vraagt zich verder af welke rol de kantoorbezoeken spelen in het risico-gestuurde toezicht. Sinds 2013 bezoeken de dekens jaarlijks minimaal 10% van de kantoren in hun arrondissement. Deze afspraak maakten de dekens om invulling te geven aan het gewenste proactieve toezicht. De te bezoeken kantoren zijn vanaf het begin deels aselekt gekozen en deels geselecteerd op basis van signalen over advocaten⁹. Qua signalen kan het gaan om signalen van ketenpartners en signalen die de dekens bijvoorbeeld uit klachten of eigen observaties hebben verkregen.

Het college constateert een variëteit in de aanpak van de signaalbezoeken door de orden. Aan de ene kant zijn er orden waarbij het aandeel van signaalbezoeken oploopt tot de helft van de 10% bezoeken. Aan de andere kant bestaan de 10% volledig uit aselekt gekozen kantoren en komen eventuele signaalbezoeken bovenop de 10% kantoren. Verder heeft het college begrepen dat enkele orden ook min of meer standaard na enige tijd een bezoek brengen aan nieuwe, startende kantoren. Die bezoeken maken deel uit van de 10% bezochte kantoren.

Het college is van mening dat als het gaat om een instrument voor proactief toezicht, de norm van 10% van alle kantoren betrekking zou moeten hebben op louter aselekt gekozen kantoren. Anders dan de afgelopen jaren, die kunnen worden gezien als een aanlooperperiode, acht het college het wenselijk dat bezoeken naar aanleiding van een signaal bovenop de 10% kantoren komen. Ook in dit opzicht dient de aanpak van de dekens vergelijkbaar te zijn.

5.4 Verrijging van signalen van ketenpartners en andere betrokken partijen

Het college heeft aandacht besteed aan het functioneren van de informatie-uitwisseling tussen de dekens en diverse ketenpartners en andere bij de advocatuur betrokken partijen. Alle dekens hebben met diverse partijen regulier overleg en zo nodig ook op incidentele basis. Soms is het overleg met een externe partij gecentraliseerd bij één van de dekens, die eventuele signalen over advocaten dan doorgeeft aan de betrokken dekens.

Dit voorjaar heeft de voorzitter van het dekenberaad met vertegenwoordigers van de FIU-Nederland afgesproken dat de FIU eventuele signalen over advocaten met betrekking tot het niet of onvoldoende naleven van de Wwft bij haar melden. Het college steunt de werkwijze dat de voorzitter van het dekenberaad namens de dekens als centraal contactpersoon optreedt voor signalen van de FIU. Het behoort ook tot de wettelijke taak¹⁰ van de FIU om inlichtingen over het meldgedrag van instellingen (advocaten) aan de toezichthouders te geven (de dekens). Het college zou het toejuichen als ook deze uitwisseling wordt vormgegeven in een periodiek overleg met de FIU, zodat de dekens op structurele wijze informatie over advocaten kunnen verkrijgen.

5.5 Toezicht op de naleving van de Wwft

In het kader van dit toezichtthema sprak het college met vertegenwoordigers van de FIU en sprak ook uitgebred met alle dekens over de wijze waarop zij toezicht uitoefenen op de naleving van de Wwft. Verder nam het college kennis van de rapportage van de unit Financieel toezicht advocatuur (FTA) van 4 juli 2016, die in opdracht van de dekens een onderzoek deden bij 45 advocatenkantoren die Wwft-plichtige diensten verlenen.

⁹ Bij de aselekt gekozen kantoren wordt overigens in enige mate gestreefd naar een spreiding over kantoren van verschillende soorten en maten (zoals omvang kantoor, aard rechtspraktijk en geografische locatie).

¹⁰ Artikel 13 sub g van de Wwft.

Op grond hiervan is het college van mening dat er meer inzet van de dekens is vereist om advocaten bewuster te maken van de verplichtingen op grond van de Wwft. Die verhoogde inzet wordt des te noodzakelijker omdat de verplichtingen voor advocaten in de toekomst zullen toenemen. Dat is het gevolg van de voorgenomen wijziging van de Wwft, waarmee de vierde Europese anti-witwasrichtlijn wordt geïmplementeerd.

Uit het rapport van de FTA blijkt dat het onderzoek voor vrijwel alle kantoren een stimulans is geweest om hun Wwft-procedures verder aan te scherpen. Alleen al om die reden beveelt het college de dekens aan om de unit FTA vervolgonderzoek te laten verrichten naar de naleving van de Wwft. Dat zorgt bovendien voor een gedegen controle van de onderzochte kantoren. De dekens toetsen de naleving van de wet ook standaard bij alle kantoorbezoeken, ook bij kantoren die aangeven dat zij geen Wwft-plichtige zaken behandelen. Niettemin lijkt het erop dat het toezicht concreter ingevuld zou mogen worden. Het college vindt dat de dekens zich kritisch moeten blijven opstellen ten aanzien van de naleving van de Wwft.

5.6 Uniformering van de klachtbehandeling

Bij zijn bezoeken aan de dekens in het voorjaar constateerde het college dat er in de klachtbehandeling met name verschillen bestaan ten aanzien van het al dan niet uitbrengen van een dekenstandpunt en de wijze van formulering van het dekenstandpunt. De meeste dekens geven schriftelijk hun visie op de gegrondheid van een klacht aan de klager en de betrokken advocaat. Het is dan aan de klager om te bepalen of hij zijn klacht ter beoordeling wil voorleggen aan de tuchtrechter. Zo ja, dan voegt de deken zijn dekenstandpunt bij het klachtdossier dat hij naar de tuchtrechter stuurt¹¹. Een enkele deken stuurt zijn schriftelijke visie alleen aan partijen en niet aan de tuchtrechter. Er zijn ook dekens die in een (bemiddelings)gesprek meer in het algemeen de kansen bij de tuchtrechter bespreken aan de hand van vaste normen uit de tuchtrechtspraak. Soms wordt schriftelijk op die normen gewezen.

De dekens verklaren een deel van deze verschillen door erop te wijzen dat niet alle tuchtrechters prijs stellen op een dekenstandpunt. De verschillen komen echter ook voor bij dekens in hetzelfde ressort. Dit betekent dat hun uiteenlopende werkwijze niet louter een gevolg kan zijn van de voorkeur van de betrokken raden van discipline. Het college verzoekt de dekens om meer lijn te brengen in hun keuzen om al dan niet een dekenstandpunt uit te brengen.

5.7 Uniformering van de verantwoording in de jaarverslagen

Het college heeft in 2015 gewezen op het belang van een goede registratie. Dat is niet bedoeld om de dekens te belasten met bureaucratische eisen, maar is een voorwaarde om aan de maatschappij inzicht te kunnen geven in het toezicht en de klachtbehandeling door de dekens. Dat inzicht maakt het mogelijk om de consistentie van het toezicht te beoordelen en te bevorderen, en draagt ook bij aan de zichtbaarheid van het werk van de dekens.

Een duidelijke verbetering is dat het dekenberaad in zijn verslag over 2015 op een uniforme wijze een cijfermatige verantwoording van alle arrondissementen heeft opgenomen. Die bestaat uit overzichten per arrondissement, die vrijwel alle orden ook in hun eigen jaarverslag hebben opgenomen. Een verdere verbetering zou zijn als het dekenberaad in zijn verslag zorgt voor totaaloverzichten en daarmee een vergelijking van de arrondissementen biedt. Als daarin centraal wordt voorzien, dan kunnen de dekens een eigen invulling geven aan het jaarverslag van hun orde.

---

¹¹ De tuchtrechter is in geen enkel opzicht gebonden aan een visie van de deken; de tuchtrechter geeft een eigen beoordeling van de klacht, gebaseerd op het gehele klachtdossier en de behandeling ter zitting.

Verder publiceerden de meeste orden hun jaarverslagen dit jaar tijdig, dat wil zeggen kort na de jaarvergaderingen in maart. Niettemin heeft het college van enkele orden het jaarverslag pas na aandringen ontvangen. In de verslagen is over het algemeen een goede ontwikkeling zichtbaar. Het valt op dat sommige orden de inhoud van hun jaarverslag afstemmen op de informatiebehoefte van de advocaten in hun arrondissement. Zij hebben onvoldoende oog voor het belang van verantwoording buiten de balie. Ook bleek in de bezoeken dat niet alle dekens het nut inzien van (vergelijking van) cijfers over het toezicht en de klachtbehandeling. Het college wijst er nogmaals op dat een goede en eenduidige cijfermatige verantwoording onontbeerlijk is voor een zichtbare, externe verantwoording en het streven naar een consistente taakuitoefening.

Een onderdeel van de verbetering van de registratie is dat de dekens afspraken om met ingang van 1 januari 2015 hun toezichtactiviteiten op een geharmoniseerde wijze vast te leggen in specifiek toezicht dossiers, zogenaamde S-dossiers. In deze S-dossiers verwerken de dekens informatie over mogelijke gebreken in de praktijkvoering en naleving van de regelgeving door advocaten. De informatie kan zijn verkregen uit de jaarlijkse centrale controle op de verordeningen (CCV), kantoorbezoeken, andere toezichtactiviteiten, de klachtbehandeling of signalen van derden. Het college constateert in de jaarverslagen van de orden over 2015 en in zijn bezoeken aan de dekens dat de werkwijze met S-dossiers in alle arrondissementen vorm heeft gekregen en functioneert. Positief is ook dat de dekens en medewerkers van de bureaus de werkwijze als efficiënt en inzichtelijk waarden.

5.8 Bestuursrechtelijke handhaving

Bij de bestudering en bespreking van de jaarverslagen met de dekens constateerde het college dat er verschillen bestaan in de registratie van het toezichtinstrument 'normoverdragend gesprek'. In het kader van de bestuursrechtelijke handhaving van de Wwft geven de dekens de volgende definitie van een normoverdragend gesprek:

“een gesprek waarin de deken de overtreder in voorkomend geval wijst op het feit dat en waarom de overtreding als ernstig wordt beschouwd en gemotiveerd toelicht dat in dit specifieke geval wordt afgezien van het opleggen van een bestuurlijke sanctie. Onder normoverdragend gesprek wordt mede verstaan het versturen van een waarschuwingsbrief.”¹²

De dekens zijn zonder uitzondering positief over het effect van dit instrument. Het lijkt erop dat de dekens dit instrument in feite al veelvuldig gebruikten voordat zij in 2015 de beschikking kregen over bestuursrechtelijke bevoegdheden. Zij gebruikten het toen voor overtredingen van allerlei normen, zoals bijvoorbeeld ook het handelen in strijd met de Gedragsregels. De eventuele handhaving kon slechts betrekking hebben op tuchtrechtelijk optreden. Vanaf 1 januari 2015 is een normoverdragend gesprek ook een instrument voor afdoening dat op verschillende momenten in een bestuursrechtelijk handhavingstraject kan worden ingezet. Sindsdien gebruiken de dekens dit instrument in beide situaties: zowel bestuursrechtelijk als tuchtrechtelijk.

In hun registraties maken nog niet alle dekens een duidelijk onderscheid maken tussen het gebruik van het normoverdragend gesprek in de ene of andere situatie. Het college heeft er bij de dekens op aangedrongen dat zij de toepassing van het normoverdragend gesprek als bestuursrechtelijk instrument goed registreren. De reden daarvoor is dat de dekens tot nu toe spaarzaam gebruik maken van het opleggen van een bestuurlijke boete of last onder dwangsom. Maar het normoverdragend gesprek zetten de dekens geregeld in. Dat betekent dat zij wel degelijk gebruik maken van de

---

¹² Deze definitie is opgenomen in de Beleidsregel handhaving Wwft 2016, waarvan alle dekens een gelijklopende versie hebben vastgesteld, en die in werking trad per 1 juni 2016.

bestuursrechtelijke bevoegdheden die zijn toegekend bij de invoering van het nieuwe toezicht op de advocatuur. Mede vanwege de toekomstige evaluatie van de wet vindt het college het van belang dat de dekens met behulp van een cijfermatige onderbouwing kunnen laten zien welk gebruik zij van de nieuwe bevoegdheden hebben gemaakt en in welke mate dat effectief is geweest.

5.9 Toezicht op de kwaliteit van de dienstverlening

In zijn jaarverslag over 2016 wil het college nader aandacht besteden aan het toezicht op de kwaliteit van de dienstverlening. In dit verslag beperkt het college zich tot de constatering dat de dekens het begrip 'kwaliteit van dienstverlening' op verschillende wijzen invullen. De meeste dekens zien de kwaliteit breder dan enkel de juridisch inhoudelijke kant van het werk van advocaten. Gelet hierop is nog geen sprake van een geharmoniseerde aanpak voor de toetsing van de kwaliteit bij de kantoorbezoeken of bij een klacht.

6. *Vooruitblik*

In de tweede helft van dit jaar zal het college van toezicht voortgaan met de uitvoering van zijn werkplan. Daarbij zal het college mede aandacht besteden aan de speerpunten van de dekens die nog in ontwikkeling zijn of waar een pilot loopt. Dat betreft bijvoorbeeld de pilot nieuwe CCV en opvragen van financiële kengetallen van advocatenkantoren, de aanpak van het risico-gestuurd toezicht ten aanzien van de opdrachtbevestiging, de aanpak van toezicht op de civiele cassatieadvocaten en de afspraken over verkrijging van signalen van de Belastingdienst.

7. Bijlage

7.1 Vragenlijst bezoekerde aan de dekenen

Bij de bezoeken aan alle dekenen in het voorjaar 2016 is de onderstaande vragenlijst gehanteerd. Sommige vragen waren niet van toepassing op een bepaalde deken of orde (bijv. vragen 1a en 2c). In dat geval is dat tijdens het bezoek geconstateerd.

Met de vragen over de uitoefening van het toezicht en de klachtbehandeling werd ook gedoeld op de uitoefening van die taken door de leden van de raad en de bureaumedewerkers.

De vragen zijn mede gebaseerd op de speerpunten van de dekenen in het Jaarplan 2016 van het dekenberaad en toezichtthema's van het CvT, zoals verwoord in het Werkplan 2016.

I. DEKEN, BUREAU EN LEDEN VAN DE RAAD

1. dekenaat

a	hoe is/wordt uw opvolging geregeld? of: hoe is uw inwerking geregeld?
b	hoeveel tijd besteedt u aan het dekenaat?
c	hoeveel tijd bent u aanwezig op het bureau?
d	in welke mate laat u taken over aan leden van de raad en/of bureaumedewerkers? om welke taken gaat het daarbij?

2. bureaubezetting en financiën

a	wat is het aantal fte in 2016?
b	zijn er nu vacatures of voorziet u die voor komend jaar? betreffen de vacatures vervanging of uitbreiding?
c	hoe is/wordt er voorzien in opvolging en/of waarneming van de adjunct-secretaris?
d	hoeveel bedraagt de hoofdelijke omslag in 2016 (per categorie; in/ex BTW)?
e	zijn de financiën van de orde toereikend voor de door u gewenste bureaubezetting en wenselijke bezetting van de raad?
f	hoeveel bedraagt het eigen vermogen van uw orde?

3. samenwerking en nieuwe ontwikkelingen

a	in hoeverre werkt u samen met andere bureaus en op welke terreinen?
b	in hoeverre maakt u gebruik van gedeelde expertise of van expertise bij NOVA, en op welke terreinen?
c	voorziet u dat u dit jaar de flexibele klachtbehandelaar zal inschakelen?
d	lukt het u en het bureau – ook qua capaciteit - om de nieuwe werkwijzen en afspraken in het dekenberaad te verwerken en toe te passen?
e	registreert het bureau conform de afspraken van de adjuncten?
	in hoeverre bent u, bijv. qua registratie en dossiervorming, voorbereid op de komst van de nieuwe kantoorautomatisering?
f	indien van toepassing: andere ontwikkelingen?

4. inzet van leden van de raad

a	voor welke dekenale werkzaamheden zet u leden van de raad in?
b	in welke mate leggen leden kantoorbezoeken af?
c	zet u de leden in als u in een bepaald geval te dicht op de betrokken advocaat staat?

II. TOEZICHT**1. risico-gestuurd toezicht:**

a	hoe wordt dat uitgevoerd?
b	op welke risico's wordt dat uitgevoerd?
c	wat zijn tot nu toe uw ervaringen hiermee?

2. financiële positie van advocatenkantoren

a	hoe is het met de financiële positie van kantoren gesteld?
b	ziet u een (positieve of negatieve) ontwikkeling t.o.v. vorig jaar?
c	in welke mate zet u de unit FTA in?
d	welke follow up geeft u aan kantoren waarvan u weet dat die in een zorgelijke positie verkeren?
e	in welke mate hebben kantoren hun financiële administratie (tijdig) op orde en voldoen zij aan de verplichting op grond van art. 6.5 Voda?
f	wat zijn de reacties in uw balie op de pilot met opvragen van kengetallen?
g	indien een advocaat failliet is gegaan: voldoet de 'checklist failliete advocaat'?

3. Wwft

a	op welke wijze bevordert u de bewustwording van advocaten over (de verplichtingen op grond van) de Wwft?
b	toetst u de Wwft-kennis van advocaten, en zo ja, hoe?
c	toetst u de opgave van een advocaat of kantoor dat hij geen Wwft-plichtige zaken behandelt, en zo ja, hoe?
d	toetst u de kennis van advocaten over de herkenning en melding van ongebruikelijke transacties (bijv. ook voorgenomen transacties), en zo ja, hoe?
e	de FIU kan de deken op zijn verzoek informatie verstrekken of een bepaalde advocaat bij de FIU staat geregistreerd en in de afgelopen jaren een melding heeft gedaan. Kent u deze mogelijkheid en maakt u daar wel eens gebruik van, bijv. voorafgaand aan een kantoorbezoek?
f	maakt u gebruik van de expertise van het Kenniscentrum Wwft?
g	heeft u wel eens een advocaat geadviseerd om een transactie te melden? Zo ja, weet u of die advocaat daadwerkelijk heeft gemeld?
h	heeft u al gebruik gemaakt van uw verplichting op grond van art. 25 Wwft?

4. signalen van ketenpartners en andere partijen

a	hoe verloopt de uitwisseling met de diverse partijen?
b	heeft u de indruk dat er bij partijen, met name rechters en officieren, minder terughoudendheid ontstaat om signalen door te geven?
c	hoe verloopt de terugkoppeling over de opvolging van signalen met de diverse partijen?
d	waarover gaan de signalen?
e	in welke mate leiden signalen tot ingrijpen?

5. kantoorbezoeken

a	wat is uw ervaring met de (nieuwe) vragenlijst(en)?
b	is er nog nadere differentiatie naar kantoorsoort wenselijk? Is bijv. de vragenlijst toereikend voor kantoren met verschillende omvang?
c	in welke mate wordt doorgevraagd en inzage in stukken of dossiers gevraagd?
d	is de uitgetrokken tijd toereikend om ook in dossiers te kijken naar bijv. schriftelijke bevestigingen en cliënt identificatie?
e	hoe zorgt u voor een uniforme werkwijze van alle deelnemende leden van de raad en bureaumedewerkers?
f	hoe zijn de uitkomsten van de bezoeken dit jaar tot nu toe?

6. schriftelijke vastlegging afspraken met cliënt

a	de schriftelijke vastlegging van afspraken is een van de onderwerpen voor het risico-gestuurde toezicht voor 2016 (naast onderwerp voor bestuursrechtelijke handhaving). Hoe gaat u dat toezicht vormgeven?
b	hoe toetst u de vastlegging tijdens een kantoorbezoek?
c	hoe toetst u de vastlegging indien dit een rol speelt in een klacht of signaal ?

7. bestuursrechtelijke handhaving

a	het jaarverslag 2015 van het dekenberaad meldt één last onder dwangsom en 63 Awb-besluiten n.a.v. s-dossiers. Wat waren de Awb-besluiten die u in 2015 nam? Heeft u dit jaar al een last en/of boete gegeven? Zo ja, wat was het effect daarvan?
b	in welke mate maakt u gebruik van het bestuursrechtelijke normoverdragend contact? Welk effect heeft dergelijk contact?
c	in 2015 is de dreiging met bestuursrechtelijke handhaving geregistreerd als één van de vormen van normoverdragend contact. Daardoor is niet kenbaar hoe vaak dit bestuursrechtelijke instrument is toegepast. Gaat u deze vorm apart registreren als toepassing van de bestuursrechtelijke instrumenten?
d	hoe staat het met de handhaving van de vijf onderwerpen die in het jaarplan van het dekenberaad zijn genoemd? (Advocatenpas, kantoorklachtenregeling, opdrachtbevestiging e.d.)

8. s-dossiers

a	wat is uw ervaring met en opvatting over het gebruik van s-dossiers?
b	wat houden de categorieën 'eigen melding' en 'overig' in?
c	om wat voor soort gevallen gaat het als u geen toezichtinstrument heeft gebruikt?

9. kwaliteit en praktijk niet op orde

a	wat verstaat u onder 'kwaliteit van dienstverlening'?
b	hoe beoordeelt u deze kwaliteit?
c	hoe gaat u om met advocaten bij wie het nodige schort aan de praktijk, organisatorisch en/of inhoudelijk, bijv. na uitspraak van de tuchtrechter (evt. 60ab of 60b)?
d	wie controleert wat deze advocaten hebben veranderd aan hun praktijk?

10. toezicht op cassatieadvocatuur

a	hoeveel cassatieadvocaten zijn er in uw arrondissement?
b	hoe oefent u het toezicht op hen uit?

c	hoe is het gesteld met de kwaliteit van hun cassatie-werk?
---	--

11. CCV en NCO

a	wat is uw eerste indruk van de resultaten van de CCV 2015?
b	wat vindt u van de nieuwe opzet voor de CCV?
c	hoe staat het met de follow up van degenen die in de NCO niet hebben voldaan?

12. toelatingstoezicht en entreetoets

a	voldoet het toezicht op de toelating tot de balie volgens u? Welke invulling geeft u aan de criteria voor verstrekking van de stageverklaring, en met name dat de stagiaire "in staat [is] zelfstandig en naar behoren de praktijk uit te oefenen" (art. 3.9 Voda)?
b	hoe intensief is uw toezicht op de begeleiding van stagiaires door de patroon, en wordt er ook met de patroons gesproken?
c	in welke mate voert u gesprekken met stagiaires over het verloop van hun stage?
d	hoe is het gesteld met de kantoororganisatie en compliance van nieuwe kantoren, blijkens de entreetoets cq opgave startende kantoren?

III. KLACHTBEHANDELING

1. algemeen

a	in hoeverre volgt u de procedure uit de Leidraad klachtbehandeling? In hoeverre lukt het om binnen de termijnen te blijven?
b	als u afwijkt van de Leidraad, op welke punten is dat dan? Acht u de voorgeschreven procedure uit de Leidraad (op die punten) toereikend?
c	hoe geeft u vorm aan het voorschrift om zo mogelijk te schikken?
d	10 tot 30% van alle klachten is 'in ruste', al dan niet na dekenstandpunt. Wat betekent dat precies, en hoe verhoudt zich dat tot art. 46d, derde lid Aw?
e	hoe is de taakverdeling tussen u en de bureaumedewerkers bij de klachtbehandeling? In welke gevallen zet u leden van de raad in?

2. onderzoek

a	De Leidraad gaat uit van een schriftelijke procedure met verweer, re- en dupliek, en mogelijk een (bemiddelings)gesprek. Wat houdt uw onderzoek in het algemeen in?
b	wat houdt uw onderzoek in bij klachten over kwaliteit, over financiële zaken en/of over Wwft? Hoe grondig gaat u daarbij te werk?
c	de tuchtrechters kunnen geregeld de feiten niet vaststellen, omdat deze onvoldoende blijken uit het onderzoek en advocaten zich beroepen op hun geheimhoudingsplicht. Advocaten kunnen zich jegens u niet verschonen. Doet u voldoende inhoudelijk onderzoek? In welke mate vraagt u inzage in (volledige) cliëntdossier(s)? En hoe informeert u de tuchtrechter over uw wijze van onderzoek van dossiers en bevindingen daaruit?
d	in welke mate heeft u telefonisch en/of persoonlijk contact met klagers? Lukt het om hun precieze klacht en eventueel de achterliggende reden daarvan te doorgronden? Weet u te bereiken dat klagers zich gehoord voelen, ook in de achterliggende reden van hun klacht?
e	een deken behandelt ook klachten over andere dekenen. U ziet de andere dekenen geregeld in het dekenberaad. Beschikt u over een protocol voor de behandeling van klachten over dekenen?
f	welke criteria hanteert u bij registratie als klacht (tussen advocaten onderling) of bemiddelingsdossier? In hoeverre valt daar in te "schuiven"?

3. dekenstandpunt, inzet rechtsmiddelen en dekenbezwaar

a	art. 46d lid 8 is sinds 1 mei 2016 een kan-bepaling: hoe bent u van plan daarmee om te gaan?
b	in welke gevallen brengt u een standpunt uit?
c	hoe formuleert u uw conclusie en welke informatie verstrekt u over de status en het doel van uw visie?
d	hoe gaat u om met de bevoegdheid om verzet te doen of hoger beroep in te stellen tegen uitspraken van de tuchtrechter? Hoe vaak doet u verzet of stelt u hoger beroep in? Overweegt u wel eens om hoger beroep in te stellen in verband met de strafmaat?
e	kunt u iets zeggen over de criteria op grond waarvan u tot nu toe dekenbezwaren heeft ingediend?

4. recidive en veelklagers

a	de jaarverslagen 2015 bevatten hier geen cijfers hierover. Hoe is de situatie in uw arrondissement?
b	wordt registratie van recidive en veelklagers meegenomen in de ontwikkeling van de nieuwe automatisering?

IV. DIVERSEN

a	hoe vindt u dat het toezicht en de klachtbehandeling in uw arrondissement verloopt?
b	ziet u mogelijkheden voor verbetering in het toezicht en/of de klachtbehandeling, en zo ja, op welke punten?
c	in hoeverre levert het dekenberaad een meerwaarde op voor uw taakvervulling? Bespreekt u het als u mogelijkheden ziet voor het dekenberaad om zijn rol beter te vervullen?
d	ervaart u belemmeringen in uw werk?
e	wat ziet u als achilleshiel in het werk van de deken?
f	heeft u suggesties hoe het CvT kan bijdragen aan de kwaliteit van het toezicht en de klachtbehandeling?
g	kan het CvT op een andere wijze bijdragen?
h	eventueel: afspraken CvT met de deken naar aanleiding van het bezoek